

Список використаної літератури

1. Гіцевич Л. Коли говорять гармати, музи повинні кричати – Борис Херсонський. Радіо Свобода.
URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/27120347.html> (дата звернення: 18.02.2023).
2. Жадан С. URL: <https://www.instagram.com/p/Cg7Lj4hN-EC/?igshid=ODM2MWFjZDg=> (дата звернення: 10.11.2022).
3. Сковорода. Найкраще [Текст]/ Григорій Сковорода; пер. Марії Кашуби, Галини Сварник, Назара Федорака; передм. Ростислава Чопика, Андрія Любки; іл. Данила Мовчана. - Львів : Видавництво Terra Incognita, 2019. - 320 с. – (Серія «Українська езотерика»).
4. Творча естетика війни... УНА-УНСО.
URL: <https://unso.in.ua/articles/tvorcha-estetika-viyny.html> (дата звернення: 13.01.2023).
5. «Україна» – естетика війни. hvylya.net.
URL: <https://hvylya.net/uk/analytics/59359-ukrayina-estetika-viyni> (дата звернення: 15.02.2023).

Заруба Василина

магістрант групи мСОУМ-11 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Вашків Леся.

ДАВНЄ УКРАЇНСЬКЕ ПИСЬМЕНСТВО ЯК ОБ’ЄКТ НАУКОВИХ СТУДІЙ БОГДАНА ЛЕПКОГО

Богдан Лепкий мав глибокий погляд на історію, культуру і літературу українського народу від найдавніших часів до сьогодення, а тому значну увагу приділяв давньому письменству.

Повне літературне визнання принесли йому історичні повісті, у яких він майстерно-художньо відтворив вузлові етапи національної історії, розкрив перед читачем цілу панораму життя давньої України-Русі і козацької доби XVII – початку XVIII ст. Видатним явищем української історичної прози вважаємо його цикл повістей, об'єднаних однією назвою «Мазепа», який не був оцінений належним чином через вплив тогочасної радянської критики.

Давня українська культура, література, історична та політична спадщина старокиївської і козацької держави були для письменника тією міцною основою, на яку можна було покластися у боротьбі за незалежну Україну у XX ст. Богдан Лепкий максимально скористався цим джерелом з метою створення власного художнього бачення давньої України, її життя, побуту, релігійних вірувань, звичаїв, традицій, політичних реалій.

Давнє українське письменство Богдан Лепкий опановував на двох рівнях. У першому періоді своєї творчості, до Першої світової війни, він активно досліджував давню літературу. Результатом його студій є «Начерк історії української літератури» у двох книгах (Коломия, 1909-1912) і переклад «Слова о полку Ігоревім» польською (1899-1905) та українською (1915) мовами. І другий, вищий рівень – написання у 20-30-х рр. цілої низки історичних повістей із широким використанням давніх літературних та історичних джерел – літописів, мемуарно-історичної прози XVII-XVIII ст., авторитетних досліджень М. Костомарова, Д. Яворницького, М. Грушевського та ін.

Богдана Лепкого донині трактують одним із найвизначніших дослідників і знавців «Слова о полку Ігоревім». Провідною ідеєю цього твору прозаїк вважає любов до Вітчизни і тривожні переживання за майбуття нації, окремо відзначає патріотизм, почуття лицарства, його взаємозв'язок із народною поезією, а особливо думами.

У 1911 році Богдан Лепкий написав поетичний цикл «Слідами Ігоря» – чотири вірші, у яких розвивається тема «Слова о полку Ігоревім». Письменник

змалював картини початку козацького походу, затемнення сонця, битви на річці Каялі. Останній вірш – погляд сучасника на давно минулі події, заклик до земляків:

Слідами Ігоря спішить над Дін;

Там слава жде вас, предків дух просить! [3, с. 575].

Восени 1915 року у Відні Богдан Лепкий видав книгу ««Слово о полку Ігоревім» у віршових перекладах», яка через воєнні події не набула своєчасного визнання. Український текст «Слова» тут змонтовано з перекладів різних авторів – Т. Шевченка, С. Руданського, М. Максимовича, П. Мирного і самого упорядника. Книга розпочинається зі вступної статті та коротких пояснень самого твору. Цілих дванадцять уривків (більше половини) поетичного перекладу належить тут Богданові Лепкому, який сміливо вдавнявся до різних поетичних розмірів, строфічної побудови вірша, чітко відтворив текст оригіналу, що максимально сприяє легкому прочитанню, доносить до читача зміст і поетичний настрій твору.

Знову до теми «Слова» письменник звернувся у році 1937, під час відзначення 750-річчя написання твору. Того ж року окремим виданням з'являється оповідання «Каяла», яке вважаємо одним із кращих художніх творів української прози на тему Ігорового походу 1185 р.

«Начерк історії української літератури» залишився недооціненим аж до нашого часу. Перші дві книги висвітлюють давню історію літератури і доводять її до середини XVI ст. Праця відзначається багатим фактичним матеріалом, об'єктивними оцінками, значною увагою до першоджерел, стислим і влучним викладом. Письменник майстерно оглянув давнє письменство, назвав його основні пам'ятки, оцінив їхню мистецьку роль, звернув увагу на самотність давньої літератури, її патріотичне звучання, проповідь нею загальнолюдських моральних чеснот.

Богдан Лепкий – письменник-патріот. Упродовж усього життя він напружено працював заради батьківщини, для витворення її нового історичного

образу, підносив і акцентував роль тих її діячів, які присвятили своє життя визволенню України.

Список використаної літератури

1. Даниліна О. Епістолярний образ Богдана Лепкого. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство: матеріали міжнародної наук. конф. «Богдан Лепкий у полікультурному дискурсі Європи та Америки»*. Тернопіль : ТНПУ, 2017. Вип. 47. С. 18-25.
2. Коноплицька О. Екскурс в епістолярій Богдана Лепкого. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство: матеріали міжнародної наук. конф. «Богдан Лепкий у полікультурному дискурсі Європи та Америки»*. Тернопіль : ТНПУ, 2017. Вип. 47. С. 53-66.
3. Лепкий Б. Твори у 2 т. Т. 1. Київ, 1997. 789 с.
4. Мишанич О. Давнє українське письменство в науковій та художній спадщині Богдана Лепкого. Бережани-Тернопіль. Джура, 2001. С. 41-50.
5. Хороб С. Богдан Лепкий – історик української літератури: методологічний концептуалізм. *Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Літературознавство: матеріали міжнародної наук. конф. «Богдан Лепкий у полікультурному дискурсі Європи та Америки»*. Тернопіль : ТНПУ, 2017. Вип. 47. С. 261-273.

Канюка Андрій

студент групи УФа-42 факультету філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Науковий керівник – кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та зарубіжної літератур і методик їх навчання Скуратко Тетяна

ВПЛИВ Г. СКОВОРОДИ НА ФІЛОСОФІЮ ТЕАТРУ ЛЕСЯ КУРБАСА

Центральне місце у творчості Григорія Сковороди займає людина. Ідея внутрішньої людини означає й етику Сковороди – завдання людини